ડેટા સ્ટ્રક્ચર એન્ડ એપ્લિકેશન (1333203) - સમર 2024 સોલ્યુશન

Milav Dabgar

June 12, 2024

પ્રશ્ન 1(a) [3 ગુણ]

રેખીય ડેટા સ્ટ્રક્ચર વ્યાખ્યાયિત કરો અને તેના ઉદાહરણો આપો.

જવાબ

રેખીય ડેટા સ્ટ્રક્ચર એ એલિમેન્ટ્સનો એવો સંગ્રહ છે કે જેમાં દરેક એલિમેન્ટની પહેલાં અને પછી એક જ એલિમેન્ટ હોય છે (સિવાય કે પ્રથમ અને છેલ્લા એલિમેન્ટ).

કોષ્ટક 1. રેખીય ડેટા સ્ટ્રક્ચરના ઉદાહરણો

ડેટા સ્ટ્રક્ચર	વર્ણન
Array	નિશ્ચિત સાઇઝનો એલિમેન્ટ્સનો સંગ્રહ જે ઇન્ડેક્સ દ્વારા ઍક્સેસ થાય છે
Linked List	નોડ્સની શ્રેણી જેમાં ડેટા અને આગળના નોડનો રેફરન્સ હોય છે
Stack	LIFO (લાસ્ટ ઇન ફર્સ્ટ આઉટ) સ્ટ્રક્ચર
Queue	FIFO (ફર્સ્ટ ઇન ફર્સ્ટ આઉટ) સ્ટ્રક્ચર

મેમરી ટ્રીક

``ALSQ are in a Line''

પ્રશ્ન 1(b) [4 ગુણ]

ટાઇમ અને સ્પેસ કોમ્પ્લેક્ષીટી વ્યાખ્યાયિત કરો.

જવાબ

ટાઇમ અને સ્પેસ કોમ્પ્લેક્સિટી એલ્ગોરિધમની કાર્યક્ષમતાને એક્ઝિક્યુશન ટાઇમ અને મેમરી વપરાશના સંદર્ભમાં માપે છે, જેમ ઇનપુટ સાઇઝ વધે છે.

કોષ્ટક 2. કોમ્પ્લેક્સિટી કમ્પેરિઝન

કોમ્પ્લેક્સિટી પ્રકાર	વ્યાખ્યા	માપન	મહત્વ
ટાઇમ કોમ્પ્લેક્સિટી	એલ્ગોરિધમના એક્ઝિક્યુશન ટાઇમને ઇનપુટ સાઇઝના ફંક્શન તરીકે માપે છે	બિગ O નોટેશન (O(n), O(1), $O(n^2)$)	એલ્ગોરિધમ કેટલી ઝડપથી ચાલે છે તે નક્કી કરે છે
સ્પેસ કોમ્પ્લેક્સિટી	એલ્ગોરિધમને જરૂરી મેમરી સ્પેસને ઇનપુટ સાઇઝના ફંક્શન તરીકે માપે છે	બિગ O નોટેશન (O(n), O(1), $O(n^2)$)	એલ્ગોરિધમને કેટલી મેમરી જોઈએ છે તે નક્કી કરે છે

મેમરી ટ્રીક

``TS: Time-Speed and Space-Storage''

પ્રશ્ન 1(c) [7 ગુણ]

ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ એ OOP ના મૂળભૂત કોન્સેપ્ટ છે જ્યાં ક્લાસ એ એટ્રિબ્યુટ્સ અને બિહેવિયર્સ ધરાવતા ઓબ્જેક્ટ બનાવવા માટેના બ્લુપ્રિન્ટ છે.

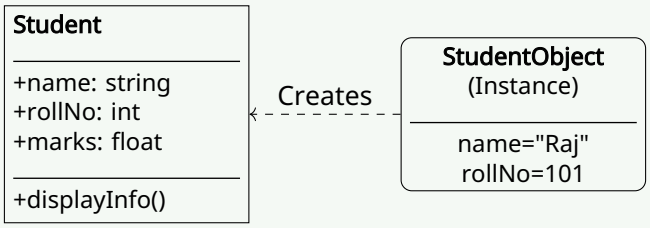

આકૃતિ 1. ક્લાસ અને ઓબ્જેક્ટ રિલેશનશિપ

Listing 1. કોડ ઉદાહરણ

```python
class Student:
    def __init__(self, name, rollNo, marks):
        self.name = name
        self.rollNo = rollNo
        self.marks = marks

    def displayInfo(self):
        print(f"Name: {self.name}, Roll No: {self.rollNo}, Marks: {self.marks}")

# ઓબ્જેક્ટ બનાવવા
student1 = Student("Raj", 101, 85.5)
student1.displayInfo()
```

- **ક્લાસ**: એટ્રિબ્યુટ્સ (name, rollNo, marks) અને મેથડ્સ (displayInfo) વ્યાખ્યાયિત કરતા બ્લુપ્રિન્ટ
- **ઓબ્જેક્ટ**: ક્લાસથી બનાવેલ ઇન્સ્ટન્સ (student1) જેમાં ચોક્કસ વેલ્યુઝ હોય છે

મેમરી ટ્રીક

``CAR''

પ્રશ્ન 1(c) OR [7 ગુણ]

ઇંસ્ટટંસ મેથડ, ક્લાસ મેથડ અને સ્ટેટિક મેથડ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

Python ત્રણ પ્રકારની મેથડ્સને સપોર્ટ કરે છે: ઇન્સ્ટન્સ, ક્લાસ અને સ્ટેટિક મેથડ, દરેક અલગ હેતુ માટે વપરાય છે.

કોષ્ટક 3. મેથડ પ્રકારોની તુલના

મેથડ પ્રકાર	ડેકોરેટર	પ્રથમ પેરામીટર	હેતુ	એક્સેસ
ઇન્સ્ટન્સ મેથડ	કોઈ નહીં	self	ઇન્સ્ટન્સ ડેટા પર કામ કરે	ઇન્સ્ટન્સ સ્ટેટને એક્સેસ/મોડિફાઇ કરી શકે
ક્લાસ મેથડ	@classmethod	cls	ક્લાસ ડેટા પર કામ કરે	ક્લાસ સ્ટેટને એક્સેસ/મોડિફાઇ કરી શકે
સ્ટેટિક મેથડ	@staticmethod	કોઈ નહીં	યુટિલિટી ફંક્શન્સ	ઇન્સ્ટન્સ કે ક્લાસ સ્ટેટને એક્સેસ કરી શકતી નથી

Listing 2. કોડ ઉદાહરણ

```
class Student:
    school = "ABC School"
    def __init__(self, name):
        self.name = name
    def instance_method(self):
        return f"Hi {self.name} from {self.school}"
    @classmethod
    def class_method(cls):
        return f"School is {cls.school}"
    @staticmethod
    def static_method():
        return "This is a utility function"
```

મેમરી ટ્રીક

``ICS''

પ્રશ્ન 2(a) [3 ગુણ]

રીકર્ઝીવ ફંકશન નો કોંસેપ્ટ સમજાવો.

જવાબ

રિકર્સિવ ફંક્શન એ એવું ફંક્શન છે જે પોતાની એક્ઝિક્યુશન દરમિયાન સમાન સમસ્યાના નાના ઉદાહરણોને હલ કરવા માટે પોતાને જ કૉલ કરે છે.

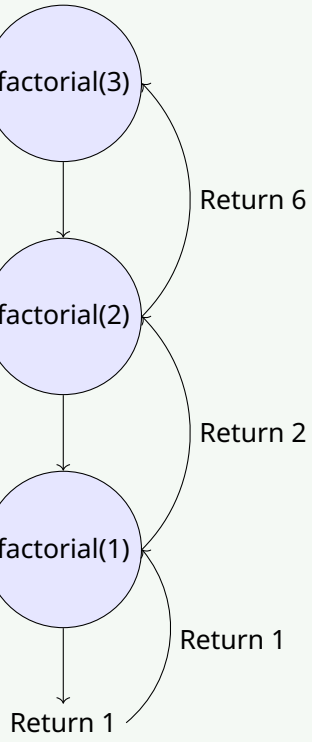

આકૃતિ 2. રિકર્સિવ ફંક્શન એક્ઝિક્યુશન

મેમરી ટ્રીક

``BASE and RECURSE''

પ્રશ્ન 2(b) [4 ગુણ]

સ્ટેક અને ક્યુ વ્યાખ્યાયિત કરો.

જવાબ

સ્ટેક અને ક્યુ એ લીનિયર ડેટા સ્ટ્રક્ચર છે જેમાં ડેટા ઇન્સર્શન અને રિમૂવલ માટે અલગ એક્સેસ પેટર્ન છે.

કોષ્ટક 4. સ્ટેક વિ. ક્યુ

ફીચર	સ્ટેક	ક્યુ
એક્સેસ પેટર્ન	LIFO (લાસ્ટ ઇન ફર્સ્ટ આઉટ)	FIFO (ફર્સ્ટ ઇન ફર્સ્ટ આઉટ)
ઓપરેશન્સ	પુશ (ઇન્સર્ટ), પૉપ (રિમૂવ)	એનક્યુ (ઇન્સર્ટ), ડિક્યુ (રિમૂવ)
એક્સેસ પોઇન્ટ્સ	સિંગલ એન્ડ (ટોપ)	ટુ એન્ડ્સ (ફ્રન્ટ, રિયર)
વિઝ્યુઅલાઇઝેશન	ઊભા થાંભલામાં ગોઠવેલી થાળીઓ જેવું	લાઇનમાં ઊભેલા લોકો જેવું
એપ્લિકેશન્સ	ફંક્શન કૉલ્સ, અનડુ ઓપરેશન્સ	પ્રિન્ટ જોબ્સ, પ્રોસેસ શેડ્યુલિંગ

મેમરી ટ્રીક

``SLIFF vs QFIFF''

પ્રશ્ન 2(c) [7 ગુણ]

સ્ટેક ના બેઝિક ઓપરેશન સમજાવો.

જવાબ

સ્ટેક ઓપરેશન્સ LIFO (લાસ્ટ ઇન ફર્સ્ટ આઉટ) સિદ્ધાંતને અનુસરે છે.

કોષ્ટક 5. સ્ટેક ઓપરેશન્સ

ઓપરેશન	વર્ણન	ટાઇમ કોમ્પ્લેક્સિટી
પુશ	ટોપ પર એલિમેન્ટ ઇન્સર્ટ કરવું	O(1)
પૉપ	ટોપથી એલિમેન્ટ રિમૂવ કરવું	O(1)
પીક/ટોપ	રિમૂવ કર્યા વિના ટોપ એલિમેન્ટ જોવું	O(1)
isEmpty	ચેક કરવું કે સ્ટેક ખાલી છે કે નહીં	O(1)
isFull	ચેક કરવું કે સ્ટેક ભરેલો છે કે નહીં	O(1)

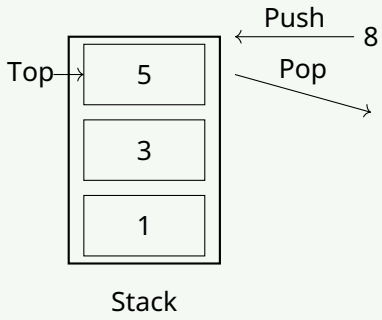

આકૃતિ 3. સ્ટેક ઓપરેશન્સ

Listing 3. Stack Implementation

```
class Stack:
    def __init__(self):
        self.items = []
    def push(self, item):
        self.items.append(item)
    def pop(self):
        if not self.isEmpty():
            return self.items.pop()
    def isEmpty(self):
        return len(self.items) == 0
```

મેમરી ટ્રીક

``PIPES''

પ્રશ્ન 2(a) OR [3 ગુણ]

સિંગલી લિંક્ડ લિસ્ટ વ્યાખ્યાયિત કરો.

જવાબ

સિંગલી લિંક્ડ લિસ્ટ એ એક લીનિયર ડેટા સ્ટ્રક્ચર છે જેમાં નોડ્સનો કલેક્શન હોય છે જ્યાં દરેક નોડમાં ડેટા અને આગળના નોડનો રેફરન્સ હોય છે.

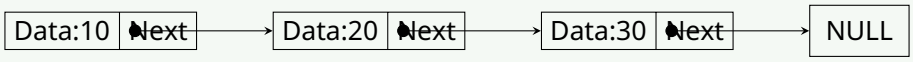

આકૃતિ 4. સિંગલી લિંક્ડ લિસ્ટ

મેમરી ટ્રીક

``DNL''

પ્રશ્ન 2(b) OR [4 ગુણ]

ક્યુ ઉપર એનક્યુ ડીક્યુ ઓપરેશન સમજાવો.

જવાબ

એનક્યુ અને ડિક્યુ ક્યુ ડેટા સ્ટ્રક્ચરમાં એલિમેન્ટ્સ ઉમેરવા અને કાઢવા માટેના મુખ્ય ઓપરેશન્સ છે.

કોષ્ટક 6. ક્યુ ઓપરેશન્સ

ઓપરેશન	વર્ણન	ઇમ્પ્લિમેન્ટેશન	ટાઇમ કોમ્પ્લેક્સિટી
એનક્યુ	રિયર એન્ડ પર એલિમેન્ટ ઉમેરવું	queue.append(element)	O(1)
ડિક્યુ	ફ્રન્ટ એન્ડથી એલિમેન્ટ કાઢવું	element = queue.pop(0)	O(1) linked list, O(n) array

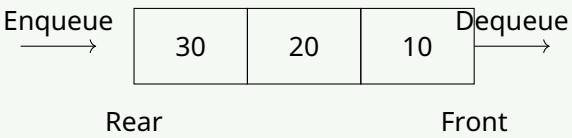

આકૃતિ 5. ક્યુ ઓપરેશન્સ

મેમરી ટ્રીક

``ERfDFr''

પ્રશ્ન 2(c) OR [7 ગુણ]

A+B/C+D પદ ને પોસ્ટફિક્સ મા ફેરવો અને STACK નો ઉપયોગ કરીને A,B,C અને D ની કોઇ યકમત ધારીને એનુ મુલ્ય શોધો.

જવાબ

"A+B/C+D" એક્સપ્રેશનને પોસ્ટફિક્સમાં કન્વર્ટ કરીને સ્ટેકનો ઉપયોગ કરીને તેનું મૂલ્યાંકન કરવું:
સ્ટેપ 1: પોસ્ટફિક્સમાં કન્વર્ટ કરવું

કોષ્ટક 7. ઇનફિક્સથી પોસ્ટફિક્સ કન્વર્ઝન

સિમ્બોલ	સ્ટેક	આઉટપુટ	એક્શન
A		A	આઉટપુટમાં ઉમેરો
+	+	A	સ્ટેકમાં પુશ કરો
B	+	A B	આઉટપુટમાં ઉમેરો
/	+ /	A B	સ્ટેકમાં પુશ કરો (ઉચ્ચ પ્રિસિડન્સ)
C	+ /	A B C	આઉટપુટમાં ઉમેરો
+	+	A B C /	પૉપ કરો, પુશ કરો
D	+	A B C / + D	આઉટપુટમાં ઉમેરો
End		A B C / + D +	બાકીના પૉપ કરો

ફાઇનલ પોસ્ટફિક્સ: $ABC/+D+$
સ્ટેપ 2: વેલ્યુઝ A=5, B=10, C=2, D=3 સાથે મૂલ્યાંકન કરવું

કોષ્ટક 8. પોસ્ટફિક્સ ઇવેલ્યુએશન

સિમ્બોલ	સ્ટેક	કેલ્ક્યુલેશન
5 (A)	5	વેલ્યુ પુશ કરો
10 (B)	5, 10	વેલ્યુ પુશ કરો
2 (C)	5, 10, 2	વેલ્યુ પુશ કરો
/	5, 5	$10/2 = 5$
+	10	$5 + 5 = 10$
3 (D)	10, 3	વેલ્યુ પુશ કરો
+	13	$10 + 3 = 13$

રિઝલ્ટ: 13

મેમરી ટ્રીક

``PC-SE''

પ્રશ્ન 3(a) [3 ગુણ]

લિંક્ડ લિસ્ટ ના ઉપયોગો લખો.

જવાબ

કોષ્ટક 9. લિંક્ડ લિસ્ટના ઉપયોગો

એપ્લિકેશન	શા માટે લિંક્ડ લિસ્ટ વપરાય છે
ડાયનેમિક મેમરી એલોકેશન	રિએલોકેશન વિના કાર્યક્ષમ ઇન્સર્શન
સ્ટેક અને ક્યુ	જરૂરિયાત મુજબ વધી અને ઘટી શકે છે
અનડુ ફંક્શનાલિટી	હિસ્ટરી મેનેજમેન્ટ સરળ છે
હેશ ટેબલ્સ	કોલિઝન હેન્ડલિંગ માટે
મ્યુઝિક પ્લેલિસ્ટ	ગીતો વચ્ચે સરળ નેવિગેશન

મેમરી ટ્રીક

``DSUHM''

પ્રશ્ન 3(b) [4 ગુણ]

પાયથનમા સિંગલી લિંક્ડ લિસ્ટ કેવી રીતે બનાવી શકાય એ સમજાવો.

જવાબ

પાયથનમાં સિંગલી લિંક્ડ લિસ્ટ બનાવવા માટે નોડ ક્લાસ ડિફાઇન કરવી અને બેઝિક ઓપરેશન્સ ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરવા પડે છે.

Listing 4. Creating Linked List

```
class Node:
    def __init__(self, data):
        self.data = data
        self.next = None

class LinkedList:
    def __init__(self):
        self.head = None

    def append(self, data):
        new_node = Node(data)
        if self.head is None:
            self.head = new_node
            return
        last = self.head
        while last.next:
            last = last.next
        last.next = new_node
```

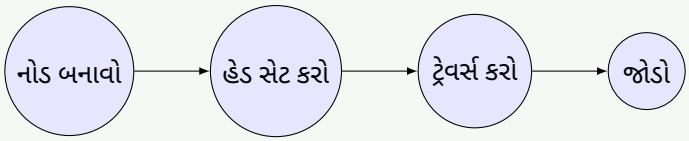

આકૃતિ 6. લિસ્ટ બનાવવી

મેમરી ટ્રીક

``CHEN''

પ્રશ્ન 3(c) [7 ગુણ]

સિંગલી લિંક્ડ લિસ્ટ ની શરૂઆતમાં અને અંતમાં નવા નોડ ઉમેરવાનો કોડ લખો.

જવાબ

Listing 5. Insertion Code

```
def insert_at_beginning(self, data):
    new_node = Node(data)
    new_node.next = self.head
    self.head = new_node

def insert_at_end(self, data):
    new_node = Node(data)
    if self.head is None:
        self.head = new_node
```

```
        return
    current = self.head
    while current.next:
        current = current.next
    current.next = new_node
```

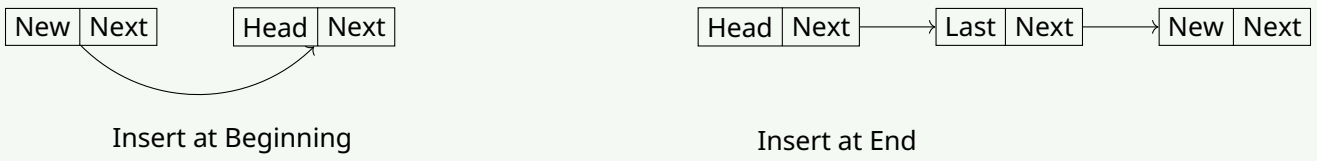

આકૃતિ 7. ઇન્સર્શન ઓપરેશન્સ

મેમરી ટ્રીક

``BEN''

પ્રશ્ન 3(a) OR [3 ગુણ]

સિંગલી લિંક્ડ મા રહેલ નોડ ની સંખ્યા ગણવા માટેનો કોડ લખો.

જવાબ

Listing 6. Count Nodes

```
def count_nodes(self):
    count = 0
    current = self.head
    while current:
        count += 1
        current = current.next
    return count
```

મેમરી ટ્રીક

``CIT''

પ્રશ્ન 3(b) OR [4 ગુણ]

કોલમ એ અને કોલમ બી ના યોગ્ય વિકલ્પ જોડો.

જવાબ

કોષ્ટક 10. મેચ કરો

કોલમ એ	કોલમ બી	મેચ
1. સિંગલી લિંક્ડ લિસ્ટ	c. નોડ્સમાં ડેટા અને આગામી નોડનો સંદર્ભ હોય છે	1-c
2. ડબલી લિંક્ડ લિસ્ટ	d. નોડ્સમાં આગામી અને પાછલા બંને નોડ્સનો ડેટા અને સંદર્ભો હોય છે	2-d
3. સર્ક્યુલર લિંક્ડ લિસ્ટ	b. નોડ્સ એક લૂપ બનાવે જેમા છેલ્લો નોડ પ્રથમ નોડ તરફ નિર્દેશ કરે	3-b
4. નોડ	a. મૂળભૂત એકમ કે જેમા ડેટા અને સંદર્ભ હોઇ	4-a

Singly: $A \rightarrow B \rightarrow NULL$

Doubly: $A \leftrightarrow B \leftrightarrow NULL$

Circular: $A \rightarrow B \rightarrow A$

આકૃતિ 8. લિંક્ડ લિસ્ટ પ્રકારો

મેમરી ટ્રીક

``SDCN''

પ્રશ્ન 3(c) OR [7 ગુણ]

સિંગલી લિંક્ડ લિસ્ટ મા પ્રથમ અને છેલ્લો નોડ ને કાઢી નાખવાનુ સમજાવો.

જવાબ

સિંગલી લિંક્ડ લિસ્ટમાંથી નોડ કાઢવાની જટિલતા પોઝિશન (પ્રથમ વિ. છેલ્લો) પર આધારિત હોય છે.

કોષ્ટક 11. ડિલીશન કંપેરિઝન

પોઝિશન	અભિગમ	કોમ્પ્લેક્સિટી
પ્રથમ નોડ	હેડ પોઇન્ટર બદલો	O(1)
છેલ્લો નોડ	બીજા છેલ્લા નોડ સુધી ટ્રેવર્સ કરો	O(n)

Listing 7. Deletion Code

```
def delete_first(self):
    if self.head is None: return
    self.head = self.head.next

def delete_last(self):
    if self.head is None: return
    if self.head.next is None:
        self.head = None
        return
    current = self.head
    while current.next.next:
        current = current.next
    current.next = None
```

મેમરી ટ્રીક

``FELO''

પ્રશ્ન 4(a) [3 ગુણ]

ડબ્લી લિંક્ડ લિસ્ટ નો કોન્સૈપ્ટ સમજાવો.

જવાબ

ડબલી લિંક્ડ લિસ્ટ એ બાયડાયરેક્શનલ લીનિયર ડેટા સ્ટ્રક્ચર છે.

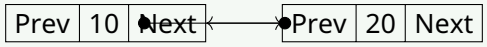

આકૃતિ 9. ડબલી લિંક્ડ લિસ્ટ

મેમરી ટ્રીક

``PDN''

પ્રશ્ન 4(b) [4 ગુણ]

લિનિયર સર્ચ નો કોન્સેપ્ટ સમજાવો.

જવાબ

લિનિયર સર્ચ એ સરળ સિક્વેન્શિયલ સર્ચ અલ્ગોરિધમ છે.

કોષ્ટક 12. લિનિયર સર્ચ

કાર્યપ્રણાલી	શરૂઆતથી અંત સુધી ક્રમશઃ દરેક એલિમેન્ટ ચેક કરો
ટાઇમ કોમ્પ્લેક્સિટી	O(n) - વર્સ્ટ અને એવરેજ કેસ
બેસ્ટ કેસ	O(1)

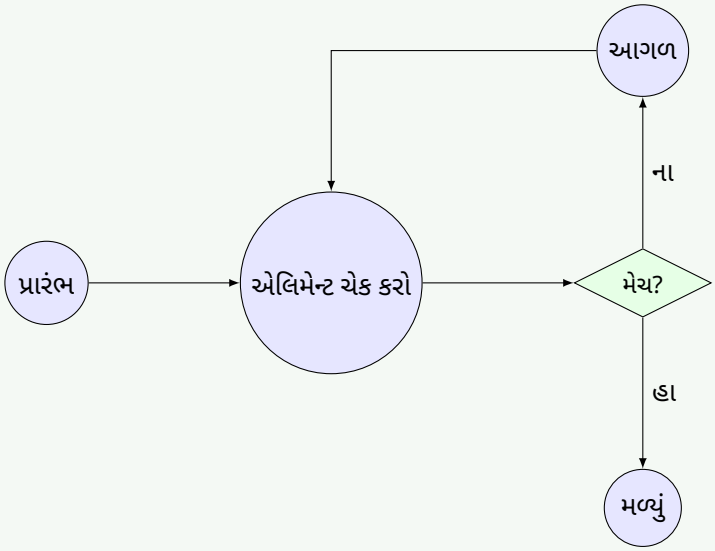

આકૃતિ 10. લિનિયર સર્ચ પ્રોસેસ

મેમરી ટ્રીક

``SCENT''

પ્રશ્ન 4(c) [7 ગુણ]

બાયનરી સર્ચ અલ્ગોરિધમ ઇમ્પ્લીમેંટ કરવા માટેનો કોડ લખો.

જવાબ

બાયનરી સર્ચ એક કાર્યક્ષમ અલ્ગોરિધમ છે જે સર્ચ ઇન્ટરવલને વારંવાર અડધા ભાગમાં વિભાજિત કરે છે.

Listing 8. Binary Search

```
def binary_search(arr, target):
    left = 0
    right = len(arr) - 1
    while left <= right:
        mid = (left + right) // 2
        if arr[mid] == target:
            return mid
        elif arr[mid] < target:
            left = mid + 1
        else:
            right = mid - 1
    return -1
```

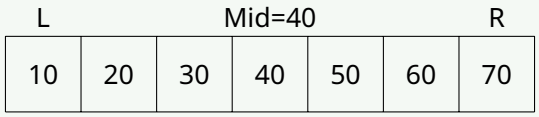

આકૃતિ 11. બાયનરી સર્ચ

મેમરી ટ્રીક

``MCLR''

પ્રશ્ન 4(a) OR [3 ગુણ]

સિલેક્શન સોર્ટ અલ્ગોરીધમ નો કોન્સૈપ્ટ સમજાવો.

જવાબ

સિલેક્શન સોર્ટ અનસોર્ટેડ ભાગમાંથી મિનિમમ એલિમેન્ટ શોધીને શરૂઆતમાં મૂકે છે.

- **ટાઇમ કોમ્પ્લેક્સિટી**: $O(n^2)$
- **સ્પેસ કોમ્પ્લેક્સિટી**: $O(1)$

મેમરી ટ્રીક

``FSMR''

પ્રશ્ન 4(b) OR [4 ગુણ]

બબલ સોર્ટ મેથડ સમજાવો.

જવાબ

બબલ સોર્ટ આસપાસના એલિમેન્ટ્સની તુલના કરે છે અને જો તેઓ ખોટા ક્રમમાં હોય તો તેમને સ્વેપ કરે છે.

કોષ્ટક 13. બબલ સોર્ટ

પાસ	$n-1$ પાસ
કોમ્પ્લેક્સિટી	$O(n^2)$

[5, 3, 8, 4, 2]
↓
[3, 5, 4, 2, 8] (પાસ 1)
↓
[3, 4, 2, 5, 8] (પાસ 2)

આકૃતિ 12. બબલ સોર્ટ

મેમરી ટ્રીક

``CABS''

પ્રશ્ન 4(c) OR [7 ગુણ]

ઉદાહરણ સાથે ક્વીક સોર્ટ મેથડનુ વર્કિંગ સમજાવો.

જવાબ

ક્વિક સોર્ટ એ ડિવાઇડ-એન્ડ-કોન્કર અલ્ગોરિધમ છે.

કોષ્ટક 14. ક્વિક સોર્ટ સ્ટેપ્સ

1	પિવોટ એલિમેન્ટ પસંદ કરો
2	પાર્ટિશન: નાના ડાબી બાજુ, મોટા જમણી બાજુ
3	રિકર્સિવલી સોર્ટ કરો

Pivot: 4
Left: [2, 1, 3] Right: [7, 6, 8, 5]

આકૃતિ 13. ક્વિક સોર્ટ પાર્ટિશન

મેમરી ટ્રીક

``PPR''

પ્રશ્ન 5(a) [3 ગુણ]

બાયનરી ટ્રી સમજાવો.

જવાબ

બાયનરી ટ્રી એ એક હાયરાર્કિકલ ડેટા સ્ટ્રક્ચર છે જેમાં દરેક નોડને વધુમાં વધુ બે ચિલ્ડ્રન હોય છે.

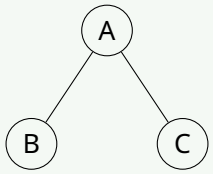

આકૃતિ 14. બાયનરી ટ્રી

મેમરી ટ્રીક

``RLTM''

પ્રશ્ન 5(b) [4 ગુણ]

ટ્રી ના સંદભભ મા રૂટ, પાથ, પેરંટ અને ચિલ્ડ્રન પદો વ્યાખ્યાયિત કરો.

જવાબ

કોષ્ટક 15. ટ્રી શબ્દાવલી

પદ	વ્યાખ્યા
રૂટ	સૌથી ઉપરનો નોડ જેને કોઈ પેરેન્ટ નથી
પાથ	નોડ્સનો સિક્વન્સ
પેરેન્ટ	નોડ જે ચાઇલ્ડ ધરાવે છે
ચિલ્ડ્રન	પેરેન્ટ નોડથી સીધા જોડાયેલા નોડ્સ

મેમરી ટ્રીક

``RPPC''

પ્રશ્ન 5(c) [7 ગુણ]

નીચે આપેલા ટ્રી માટે પ્રીઓર્ડર અને પોસ્ટઓર્ડર ટ્રાવર્સલ લાગુ કરો.

જવાબ

આપેલ ટ્રી: 40(Root), Left:30, Right:50...

કોષ્ટક 16. ટ્રાવર્સલ

ટ્રાવર્સલ	ઓર્ડર	રિઝલ્ટ
પ્રીઓર્ડર	રૂટ, લેફ્ટ, રાઇટ	40, 30, 25, 15, 28, 35, 50, 45, 60, 55, 70
પોસ્ટઓર્ડર	લેફ્ટ, રાઇટ, રૂટ	15, 28, 25, 35, 30, 45, 55, 70, 60, 50, 40

મેમરી ટ્રીક

``PRE-NLR, POST-LRN''

પ્રશ્ન 5(a) OR [3 ગુણ]

બાયનરી ટ્રી ની એપ્લિકેશન્સ લખો.

જવાબ

- બાયનરી સર્ચ ટ્રી (સર્ચિંગ)
- એક્સપ્રેશન ટ્રી (મેથેમેટિકલ)
- હફમેન કોડિંગ (કમ્પ્રેશન)
- પ્રાયોરિટી ક્યુ (હીપ)
- ડિસિઝન ટ્રી (મશીન લર્નિંગ)

મેમરી ટ્રીક

``BEHPD''

પ્રશ્ન 5(b) OR [4 ગુણ]

બાયનરી સર્ચ ટ્રી મા નોડ કેવી રીતે ઉમેરી શકાય તે સમજાવો.

જવાબ

BST પ્રોપર્ટી: લેફ્ટ $<$ નોડ $<$ રાઇટ.

1. રૂટથી શરૂ કરો.
2. જો નવી $<$ કરંટ, લેફ્ટ જાઓ.
3. જો નવી $>$ કરંટ, રાઇટ જાઓ.
4. ખાલી પોઝિશન પર ઇન્સર્ટ કરો.

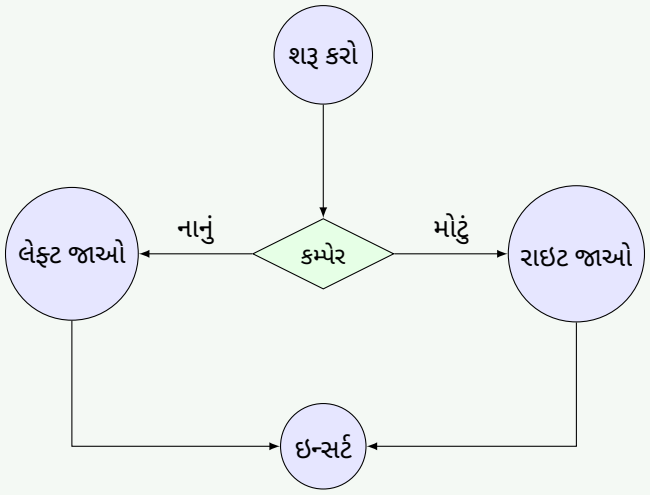

આકૃતિ 15. BST ઇન્સર્શન

મેમરી ટ્રીક

``LSRG''

પ્રશ્ન 5(c) OR [7 ગુણ]

8, 4, 12, 2, 6, 10, 14, 1, 3, 5 નમ્બર માટે બાયનરી સર્ચ ટ્રી દોરો અને ટ્રી માટે ઇન ઓર્ડર ટ્રાવર્સલ લખો.

જવાબ

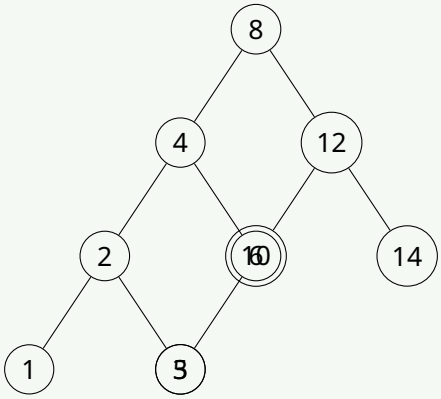

આકૃતિ 16. બનાવેલ BST

ઇન-ઓર્ડર ટ્રાવર્સલ (લેફ્ટ, રૂટ, રાઇટ):
1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14

મેમરી ટ્રીક

``LNR''